

FÜGGETLEN ÚJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA.

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Egészévre 6 korona
Félévre 3 korona
Negyedévre 1 korona 50 fillér
Egyes szám ára 14 fillér.

Felelős szerkesztő:

B U D A Y B A R N A

az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

B U D A P E S T,

IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelek).

Zalka János, győri püspök.

Január közepén gyászba borult a győri püspöki palota, Zalka János püspök két esztendei betegeskedés után 80 éves korában elhunyt. A nemeslelkű főpásztor igazi atyja volt hiveinek, sokat áldozott jótékony célra, a nyomor enyhítésére, iskolákra, tudományra, művészetre. Nagy jövedelmét ezekre költötte, maga pedig egyszerűen élt; végrendeletében mintegy negyedmillió koronát hagyott jótékony célra.

Zalka János dr. Vesz-kény sopronmegyei községben született 1820-ban szegény szülőktől. Pappá 1846-ban szenteltette s 1853-ban már a budapesti egyetemen az egyháztörténelem tanára volt. E minőségében kiváltképpen az egyházi irodalom terén működött sikerrel, szerkesztett több egyházi lapot. 1860-ban az esztergomi székesfőkáptalan kanonokja,

majd 1867-ben győri püspök lett. Zalka, mint győri püspök, mély tudománya, hires egyházi

beszédei mellett, mint jó hazafi is sokat tett; elrendelte, hogy az egyházi anyakönyvek magyar nyelven vezettetessenek s püspöki tekintélyével szívesen előmozdított minden a magyar nyelv terjesztésére irányuló mozgalmat. Az idegen ajku iskolákban erélyesen követelte a magyar nyelv oktatását.

A politikával nem szeretett foglalkozni, de mint főrendiházi tag megfelelt törvényhozási feladatainak. Legfőbb gondja azonban mindenkor az egyházának ügye volt; iskolákat, templomokat épített, szegényebb jövedelmű papokat segített, papjai részére nyugdíjat rendelt. Lelkipásztori buzgóságát mutatja az is, hogy körutjain közel kétszáz ezer hívőnek adta föl a bérálás szentségét s mintegy 400 papot szentelt fel. Püspöki székfoglalójának 25-dik év-

ZALKA JÁNOS. (1820—1901. †)

fordulóját 1892-ben nagy fényvel ünnepelték, da-
czára, hogy Zalka került minden külső tüntetést.

Jobb és megbízhatóbb magvakat

még kívánni sem lehet, mint a minők

27 év óta

Mauthner Ödön

csász. és kir. udvari szállító
magkereskedésében kaphatók.

Élhetetlen nemzet.

Polónyi Géza a napokban három pár cipőt tett le a képviselőház asztalára. A cipőket Bécsben csinálták, de a selmeczi államilag segélyezett cipőgyár úgy adta el azokat, mint magyar gyártmányokat. Az a cipőgyár a magyar állam különös segítségét élvezi és mégis behozza dugárúként az osztrák portékát. Pedig cipőt varrni a magyar mester is tud. És a magyar mester küzd a szegénységgel, mert nincs elég munkája. A magyar mester azonban csak hadd nyomorogjon. Kerüljön csak egy fillérrel kevesebbe az osztrák cipő: hát ide vele. Az olcsóbb gyártmánnyal jobb üzletet lehet csinálni. Azzal pedig, hogy a munka után kinek jut kenyér, a fészkes fene gondoljon. A kereskedő kirakatba állítja az idegen árut, a gyáros fizeti az idegen munkát és a nagyközönség? az meg megveszi az idegen portékát. Egyik segít a másiknak abban, hogy a magyar munka értéke sárba essék.

Sörárpát mi kitűnőt termelünk. Az nem kell a magyar sörgyárosnak. Komlónkat a külföldön is szívesen megveszik, hanem a magyar sörfőzők nem veszik meg. Azoknak idegen nemzetségbeli mestereik vannak, akik kimondják, hogy magyar komlóból sört főzni nem lehet, arra csak az ő hazájukbeli komló a jó. Így aztán kimegy a komlónk az ő hazájukba potom áron, onnan vissza jön — most már idegen firma alatt, de ugyanazon módon, méregdrágán; akkor már jó a sörfőzőnek. Azok a sörfőzők értenek hozzá, hogyan kell megvédeni saját nemzetük érdekét — a mi csufságunkra. Csak a magyar ember nem ért az ilyesmihez.

Külföldre gyümölcsöt sem lehet küldenünk. Ott a legutolsó vasuti munkás is segíti a nemzeti termelés érdekeit. »Ez a híres magyar szőlő? — mondja, — ez az én vérbeli szőlőtermelőimnek versenyt okoz.« Aztán, fogja a magyar szőlőt és oly szeretettel kezeli, hogy mire boltba kerül, legfeljebb kanállal lehet enni belőle. Hiszen a magyar vasuti munkás is tud kiméletlenül »kezelné«. Hanem evvel a hazai termelőnek okoz kárt. Hol állunk mi attól, hogy a legutolsó vérünkbeli munkás is a magyar érdekeket védelmezze?! A magyar csak harapni tudja egymást.

Egy pakli gyufa nem sok. A legutolsó munkás is nagyban él vele. De vajjon nézi-e, mit vesz: magyar vagy idegen gyártmányt? Pedig lám, a gyufát éppen magyar ember találta ki. És mégis százazrekre menő gyufaadót fizetünk a külföldnek. Mert az ördög sem törődik vele, hogy mit vásárol.

Folytassuk még? Hiszen lapokat írhatnánk

tele az élhetetlenségünkről. De elég ennyi is annak tanuságára, hogy a magyar ember mennyire nem törődik a magyar érdekekkel. Sürge-tünk törvényeket iparosok, mezőgazdák védelmére. Hát van-e törvény, amely a faj összetartásának hiányát pótolni tudja? Mit ér a nemzeti termelés, a nemzeti munka törvényes védelme, mikor milliónyi magyar nagy nembánomságában idegen terméket vásárol, idegen munkát jutalmaz meg!? Mikor egy nemzet mennyire tudatlan a saját érdekeinek megvédelmezésében, hát akkor nincs az Istennek az a bölcs törvénye, amely segíthetne rajta.

A magyar mester koplal, a gazda bukik, a munkás nyomorog. Eközben faljuk a prágai sonkát, a frankfurti virslit, az osztrák füstölt árut, a lundenburgi cukrot, a déli gyümölcsöt, a tiroli befőttöt, isszuk az olasz bort, viseljük az osztrák rongyokat, a brünni posztót, az angol kalapot, szívjuk a török dohányt, használunk meiseni porcellánt, pompázunk perzsa szőnyeggel. Mindezek révén a magyar zsebe ürül, de csak az idegen hizik. A hazai munka és termelés értékét veszítve, parlagon hever. Muszáj így nekünk elveszni.

Semmi sem segíthet rajtunk, csak az, ha az lesz előttünk mindig és mindenben a legjobb és a legelső, ami magyar.

B. B.

A képviselők a munkásoknak.

Önmagát dicséri az a nemes eselekedet, melyre a magyar törvényhozás magyarországi tagjai e héten magukat elhatározták. A képviselőház elnöke értekezletre hívta össze a minap az összes országgyűlési pártok elnökeit s javaslatba hozta, hogy a mostanában megalakult országos gazdasági munkássegélypénztár alapja javára ajánlják föl az egyes pártok tagjai egy napi képviselői napidijaikat. Az értekezleten megjelent pártelnökök az indítványhoz készséggel fejezték ki hozzájárulásukat.

Így történt, hogy a hétfői képviselőházi ülésen az értekezlet javaslata szóba kerülvén, a honatyák készséggel fogadták el az indítványt, amelynek révén az országos magyar gazdasági munkássegélypénztár javára 5000 korona jut.

De nemesak a honatyák, hanem minden eselédet tartó polgár erkölcsi kötelessége, hogy a földmivelésügyi miniszterium ezen üdvös kezdeményezését támogassa s irassa be eselédjét a munkáspénztárba, mert a eseléd, ha tudja, hogy hajlott korára munkaképtelenség esetére megélhetése biztosítva van, nagyobb igyekezettel, jobb kedvvel végzi napi munkáját, aminek a gazda, a családtartó veszi a hasznát.

A katolikus autonómia.

Annak idején részletesen ismertettük a katolikus autonómia ügyében folyt országos tanácskozásokat. Arról van ugyanis szó, hogy a katolikus hívek egyházi ügyeik intézésébe kiküldöttjeik útján épügy befolyhassanak, mint — hogy hasonlattal éljünk — az ország választópolgárai befolyanak megválasztott országgyűlési képviselőik útján az ország ügyeinek intézésébe.

Jó ideje már a katolikus autonómiai tanácskozásoknak. Az akkor kiküldött 27-es bizottság és annak albizottságai azonban a rájuk bízott teendőket mindeztideig el nem végezték. Ez indította arra Ugron Gábor országgyűlési képviselőt, hogy levelet intézzzen gróf Szapáry Gyulához, a huszonhetes bizottság elnökéhez, levelében sürgeti a bizottsági tárgyalások elintézését, mert szerinte a katolikus hívek egyházi ügyeik elintézésének dolga elég nagy és komoly feladat, azt huzni-halasztani nem lehet.

Gróf Szapáry Gyula nem késett a válaszszal Ugron levelére. Megírta, hogy a bizottságok elé utalt dolgok elintézése nem a bizottságokon mult, hanem tárgyalásokat kellett folytatni a közoktatásügyi kormánynyal. A tárgyalások most vannak befejeződésben. Wlassics közoktatásügyi miniszter ugyanis a nyár elején kezdte meg a kiküldött autonómiai tagokkal a tárgyalást, de a nyári szünet miatt az félbemaradt. Az ősszel egyéb tennivalói voltak a közoktatásügyi kormánynak és ekként az ország katolikus lakosságának ezen fontos ügye éppen egy évig huzódott.

Igen helyes és példaadó volt tehát Ugron Gábor eljárása, aki nem hagyta tovább pihenni az autonómiai ügy elintézését, hanem erélyesen követelte, hogy az illetékes tényezők tegyenek már valamit ebben az ügyben. Kívánatos volna, hogyha egyéb ily országos fontosságú ügyeink mindegyikének akadna egy — Ugron Gáborja.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház mult héten folytatta a belügyi tárcza költségvetését s el is fogadta azt. Azután a kereskedelmi miniszter költségvetésére tért át, amelyet általánosságban letárgyalt. Sok talpra esett beszédet hallottunk, amelyeknek magvát igyekszünk olvasóinkkal is megismertetni.

A belügyi tárcza.

Major Ferencz: A közegészségügyről beszél és sokalja, hogy 61 százalék hal meg gyógykezelés nélkül a 7 éven aluli gyermekeknek és a halottaknak csak 45 százalékát vizsgálja meg a halottkém? Nagy baj az, hogy az elmebetegek számára kevés a kórház, úgy hogy átlag 8—10 ezer nyer elhelye-

zést, 20—30 ezer pedig teljesen szabadon van, felügyelet nélkül. Ez az oka annak, hogy a gyilkosságok és gyújtogatások 20%-át elmebetegek követik el. A községek számára tanító füzeteket kellene iratni, hogy azok kitaníttassanak arra, miképpen kell elbánni az elmebajossal, aki ott lézeng szabadon, veszélyeztetve a közbiztonságot. Az iszákosság is egyik fontos oka a rossz közegészségügynek, ezen is segíteni kell, szociális téren is, ezt is ankétezés tárgyává kell tenni.

Széll Kálmán miniszterelnök elmondja ezután, hogy a legközelebbi napokban gyermekmenhelyek felállítására fog törvényjavaslatot beterjeszteni, hogy ez által is lendíttessék a magyar faj megmentésén. A kormány a gümőkór pusztítása ellen védekezendő, egy gyógyintézet létesítésén is fáradozik. Azon van, hogy minél több elmebeteg kórházakban legyen elhelyezhető.

Pichler Győző nem helyesli, hogy az új bűnvádi perrendtartás olyan nagy hatalmat ad a rendőrségnek a nyomozás körül. A rendőrség igen sok pénzébe van az országnak s daczára ennek, a rendőrségi emberek fizetése a legsilányabb egész Európában. A nyugdíjak is lehetetlen alapra vannak fektetve. A teljes nyugdíjigény 40 év és senki 30 éven túl szolgálatot nem tud teljesíteni. Szól még a rendőrség rabszolgáiról: a közegekről is. A szolgálat is végtelen terhes, úgyhogy az, aki 20 évnél tovább szolgál, az már rokkant.

Széll Kálmán felszólalása után a belügyi tárcza költségvetését elfogadták.

A kereskedelemügyi tárcza.

Pichler Győző tiltakozik az ellen, hogy a posta-és táviró-díjakat felemeljék, mert ezáltal éppen a szegény nép lenne érintve. A postabevétel 27%-át az állampénztárba viszi. Ha a posta bevétele ily nagy, — legyen minden kis községnek postája, hogy kényelmesebb legyen a falusi nép helyzete. Magyarország testének szíve a földművelés, vérkeringése az ipar és kereskedelem. Felemlítette a párisi kiállítás dolgát is és ezzel kapcsolatosan Lukács Béla halálát.

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter: Egy pillanatig sem akarja Pichlernek a párisi kiállításra vonatkozó fejtegetését megjegyzés nélkül hagyni. A legnagyobb dicséret illetheti azokat, kik ebben az ügyben dolgoztak és a Párisban elért eredményt elérték. Ez az eredmény költséggel volt összekötve. Erre vonatkozólag gyanúsító közlemények jelentek meg. Visszaéléseket emlegettek. Ezeket a kósza, alap-talan híreket megczáfolja. A legszigorubb lelkiismeretességgel gazdálkodott Lukács Béla. Mivel nemcsak hiszem, hanem tudom, hogy a boldogult Magyarországnak végtelen nagy előnyt vivott ki a párisi világkiállításon, — most már csak azt mondhatjuk, áldott legyen Lukács Béla emlékezete!

ELSŐ MAGYAR TEJGAZDASÁGI GÉP- ÉS ESZKÖZ-GYÁR

Fuchs és Schlichter

BUDAPEST,

VI., Angyalföld, Jász-utca 7.

Csakis a hazai ipart pártoljuk. — Kézi és erőhajtású tejgazdasági telepek és szövetkezetek berendezése.

Árjegyzékek, költségvetések, tervek INGYEN és BÉRMENTVE.

Major Ferencz: Foglalkozik a kereskedelem bajaival, nem helyesli, hogy most a kereskedelmi pályára mindenki mehet, anélkül, hogy előfelételeivel bírna valamelyes képzettségnek. Sürgeti az ipartörvény revízióját.

Veszter Imre: Kisiparunk rohamosan hanyatlik gyáriparunk emelkedésével szemben, mely az egész országban megbénította a kisipart. Ennek oka lett aztán a nagymérvű kivándorlás. Fokozni kell a kisiparosok tudását, ügyességét az iparmuzeumok, szakoktatás fejlesztésével. Arra kell törekedni, hogy kisiparosaink közül mentől többen külföldre menjenek s ott elsajátítsák a külföld izlését, ezt ösztöndíjakkal, anyagi támogatással kell elérni. Szól ezután a a szövetkezetté alakulásnak nagy előnyeiről. Elismeri, hogy az önálló vámterület behozatala fellendítene a gyáripar, de ezzel még jobban megszorítaná a kisipar fejlődését, ezért nem lehet erről beszélni.

Molnár Józsiás: A magyar ma már nem tulajdonosa, hanem bérlője földjének. Mi külföldről hozzuk a pénzt s a külföldnek fizetjük a nagy kamatot. Mindenütt nyomort, pusztulást látunk, a munkanélkülnök száma óriási módon nő, az ipar tönkre megy akkor, midőn mi évenként több száz milliót adunk ki külföldön készült iparezidékerekre. Szállítási kedvezményeket kér a székelyföldnek, főleg a gabonaszállítás szempontjából s általában mondhatja, igen-igen kevés jóakarattal kellene, hogy a székely nép nyomorúságain lényegesen enyhítsenek.

Hertelendy Ferencz: Beszédét a Balatonvidék szépségeinek leírásával kezdi. A Balatonvidék olyan, amely úgy szépség, mint szőlőtermelés dolgában pártját ritkítja az országban. S azokat a pártatlan előnyöket, melyeket ez a gazdag vidék önként kínál, — nem tudjuk kellőképen kiaknázni. A Balatonvidék csaknem kizárólag szőlőműveléssel foglalkozik. S mikor a szőlő elpusztult, — az eddig jómódu polgárok elestek egyedüli keresetforrásuktól s miután úgy ragaszkodtak ahhoz a darab földhöz, hogy onnan elmozdulni nem akartak, — lassankint eladósodtak. Kéri a kormányt, hogy tegyen valamit e vidék érdekében, frissítse föl a szőlőművelést s igyekezzék oda hatni, hogy legalább jó közlekedési eszközök szolgálják a szőlőmunkásokat.

Benyovszky Sándor gróf: Szól az általános elszegényedésről. Tudjuk, hogy általában véve a nép szegény, bármennyire törekszik is a miniszter a hazai ipar támogatására, a nép mégis csak az osztrák gyártmányt vásárolja, mert az olcsóbb. Posztóra mi évenként milliókat adunk a külföldnek s ha mi is posztógyártással foglalkozunk, ez a pénz itt marad.

Rohonczy Gedeon: Panaszodik, hogy a gyümölcsküldemény a vonaton való gyöngédtelen bánásmód folytán mindig megtörötten érkezik rendeltetési helyére. A kézbesítés pontossága ellen is van kifogása. Sőt még a postai küldemények kézbesítése is oly lassu, hogy azon okvetlenül kell segíteni. Ezeken a bajokon úgy lehetne segíteni, hogy a gyümölcsszállításra alkalmas vasuti kocsikat csatoljanak a vonathoz, amelyekben a gyümölcs csak kevésbé zuzódik. A vasuti alkalmazottaknak pedig fejükbe kell verni, hogy ők azzal, hogy a gyümölcsküldeményeket ide-oda dobálják, nemcsak a tulajdonosnak, hanem főleg és különösen az államnak okoznak kárt.

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter: Megigéri, hogy amit képes, azt megteszi a szőlőkereskedők érdekében. Azt, hogy új berendezésü

vasuti kocsik készíttessenek a gyümölcsszállításra, most nem ígérheti meg, mert nincs abban a helyzetben. Alig várja azonban, hogy a gyümölcstermelők e jogos kívánságát is teljesíthesse.

Gróf Serényi Béla nézete az, hogy a kisipar pusztulásának nem lehet gátat vetni, a gyáripar folytonos fejlődése okvetlenül át fogja alakítani a kisipart is. De nemcsak az iparos-osztály, de a gazdasági osztályok élete is átalakítandó. A buzaárak folytonos sülyedése arra fogja utalni a termelőket, hogy a buzatermelés helyett jövedelmezőbb gazdasági ágak felé fognak fordulni. Nagyon hálásnak ajánlja erre az árpatermést, melyet nagy árpavásárokkal kellene fejleszteni. A tönkre ment sertés kivétel helyett a huskivitel kellene fejleszteni.

Ezután szólalt fel **Hegedüs Sándor** kereskedelemügyi miniszter. Elsősorban az iparfejlesztés kérdéséről nyilatkozott. Kimutatta, hogy miket tett a kis- és nagyipar érdekében, ezek érdekeinek összehangbáhozatalára. Kilátásba helyezte a budapesti kereskedelmi kikötő, valamint a Duna-Tisza esatoma létesítését, a mit az egész Ház nagy lelkesedéssel vett tudomásul. Végül azt ígérte, hogy ő, mint a gondos építőmester, aludról felfelé iparkodik a magyar iparnak és kereskedelemnek biztos, szilárd épületét felépíteni.

Erre a kereskedelmi tárcza költségvetését általánosságban elfogadták. Következik a részletes tárgyalás.

A munkásbörzék.

(P. A.) A régi ezérendszer megszűnésével a munkaközvetítés is más alakot öltött. Rég elmúltak már azok az idők, mikor a mesterlegények vándorutjokban bekopogtattak a műhely ajtaján és a mestertől munkát kértek. Ha a mesternek épen szüksége volt munkásra, ott tartotta; ha nem, úgy egy kis utravalóval ellátta és a legény tovább állt egy házzal vagy faluval, míg végre munkába állhatott valahol.

A gazdasági tevékenység nagyarányu fellendülésével a régi műhelyek lassanként eltűnnek és helyüket óriási gyárak foglalják el, hol a munkások százai dolgoznak szüntelenül. Ily nagyszámu munkáscsoport összeszedése és kiegészítése a régi rendszer mellett merő képtelenségnek mutatkoznék. Új eszközöz kellett tehát fordulni és ezt a munkaközvetítő eszközt megtalálták a munkások szakegyleteiben és az ipartestületekben. Azonban a munkakeresők száma idővel a kínálkozó munkához képest aránytalanul megnagyobbodott és az egyes szakegyletek nem tudták a sok munkakeresőt elhelyezni. A munkához, keresethez nem jutók nagy tömege a helyközvetítéssel üzletszerűleg foglalkozó munkaközvetítő irodákhoz fordult, melyek a munkás hadsereg garasaiból fényes jövedelmeket huznak. E kellemetlen adófizetés elkerülése érlelte meg a francia munkások körében azon eszmét, hogy nagyobb ipari és forgalmi pontokon az ugynevezett *munkásbörzét* állítsák fel, hol a munkakeresők és munkaadók állandóan érintkezessenek egymással.

A munkásszövetkezek belépnek a munkásbörze kötelékébe, a munkaadókat pedig hozzászoktatják

ahhoz, hogy munkásokat csak ott keressenek. Ez a főfeladata a munkásbörzének; másodsorban pedig arra törekednek, hogy a törvényhozás szüntesse be a helyszerző irodákat és adjon helyet a szövetkezetek ingyenes munkaközvetítésének.

Párisban 1887-ben állították fel az első munkásbörzét, melyet az egyesült munkásszövetkezetek mindjárt birtokukba is vettek. Kidolgozták az alapszabályokat és a vezetéssel megbízott tisztviselőket nyomban meg is választották. Életrevalóságának bizonyítására csak egyetlen számadatra hivatkozom: ma 240 szövetkezet van ott képviselve majdnem negyedmillió munkással.

Az 1889-iki párisi világkiállításon megtartott munkáskongresszuson a mindenünnen összesereglett munkásosztálynak képviselői meggyőződtek arról, hogy egyesülésüknek ez a börze az egyetlen hivatott eszköze és ezért siettek a munkásbörzék intézményét saját hazájukban is meghonosítani.

Francoziaországban Párison kívül már huszonegy munkásbörze van megalakítva. Olaszországban hat, Belgiumban négy, Németországban is már több ilyen működik.

Nálunk a munkásközvetítés hatóságilag van szervezve s azonfelül Budapesten egy hivatalos központi iroda is működik. A munkásközvetítés tehát tisztességes uton mehetne, csak munka lenne elég. Mindazonáltal megtanulhatjuk a külföldi példákól, hogy a munkások nem kapával, kaszával, hanem a testületi szellem ápolásával és szövetkezeti szervezkedésekkel védelmezhetik meg érdekeiket.

KÜLFÖLD.

Merénylet a spanyol király ellen. A mult héten a fiatal spanyol király Alfonz élete ellen merényletet követtek el.

A fiatal király anyjával és testvéreivel a királyi kastély előtt elterülő kert közepén levő tóra ment esónakázni. Körülbelül félóra hosszat esónakáztak, midőn a part felől gyors egymásutánban három lövés dördült el, az egyik golyó a fiatal király feje fölött surrant el, a második a csónak oldalába, a harmadik pedig a fenekébe furódott. A királyi család tehát szerencsére semmi sérülést nem szenvedett. A királyné, aki egy perezre sem vesztette el lélekjelenlétét, gyermekeivel a partra szállt s a kastélyba sietett.

Madridban, a spanyol fővárosban nagy riadalmat okozott a merénylet híre, a kormány, a hatóságok és rendőrség mindent elkövetnek, hogy a merénylő vagy a merénylők nyomára jussanak, de az még mindeddig nem sikerült. A királyné a merénylet hatása alatt megbetegedett.

Madridban az a hír kering, hogy a merényletet anarkisták követték el.

Az angol királyné temetése. Viktória angol királynő a ravatalon fekszik és vele az egyik uralkodó családi ág száll a sirba. Fia, a most trónralépett VII. Edvárd király, mivel atyja a Szász-Kóburg családból való, tehát megkezdte a Szász-Kóburg-család uralkodását az angol trónon. Az új király elrendelte a temetést, mely nagy pompával február 2-án, szombaton megy végbe. A fekete gyász helyet a lila-bibor-szint rendelte gyász-színül. A temetésen képviselve lesznek a világ összes uralkodói. II. Vilmos német császár, mint az elhunyt királyné unokája személyesen is ott lesz a temetésen és hadihajói szintén ott lesznek a tengeri diszfelvonulásnál.

Angol-bur háboru. Újabb hírek szerint azt erősítik meg, hogy a délafrikai események sietteték Viktória királynő halálát. A mikor a királynő Roberts tábornagyot fogadta, már nem volt többé abban a helyzetben, hogy terjedelmes jelentést meghallgathatott volna, de azért megkérdezte a visszatért tábornagytól, hogy milyen a helyzet a délafrikai harezteren s ekkor a következő párbeszéd folyt le kettőjük között:

A királynő: Vége van-e már a háborúnak?

Roberts: Nincs vége, felséges asszonyom.

A királynő: Még meddig fog tartani?

Roberts: Nem tudom, felséges asszonyom.

A királynő: Azt hittem, hogy ön befejezte már a háborút.

Roberts: Attól félek, felséges asszonyom, hogy még nagyon messze vagyunk a végétől.

Ezek a rövid válaszok elégségesek voltak, hogy a királynőt fölvilágosítsák; megértette belőlük, hogy a háboru vége még nagyon messze van s hogy kimenetele is nagyon kétséges. Ez annyira hatott a királynőre, hogy állapota attól fogva folytonosan rosszabbodott.

A harezterről most igen kevés hirt engednek át az angolok, mert a veszteségi hírekkel nem akarják megzavarni a királyné feletti gyászt. Egyes külföldi lapokban arról irnak, hogy az angolokat újabban nagy vereség érte Pretória mellett, de ezt az angol hivatalos körök titokban tartják. Mindenesetre igen különös, hogy az angol táviró-hivatalok nem engednek át híreket a harezterről és ez a körülmény nagyon gyanussá teszi az angolok helyzetét Dél-Afrikában.

A „Sohr Szent-Antal” ezüstacél-kaszagyár, melynek egyedüli és kizárólagos szétküldője és elárúsítója

SOHR JÓZSEF UR, SOMOGY-SZILL.

ki a tavalyi londoni kiállításon is nagy aranyéremmel és díszoklevéllel lett kitüntetve.

100 koronát fizet annak, ki egy más gyárból egy „Sohr Szent Antal” kaszát tud előmutatni.

200 koronát fizet annak, a ki 100 drb „Sohr Szent Antal” ezüst-acél kaszái közül 5 rosszat tud előmutatni.

A ki teljesen megbízható jó kaszát akar magának beszerezni, az addig kaszát senkitől ne vásároljon és ne re deljen, míg fenti hírneves cég-től képes árjegyzéket nem kér, melyet az bárkinék ingyen és bérmentve küld.

Mindenki kérjen árjegyzéket egy levelező-lapon. — A téli hónapok legalkalmasabbak megrendelőket gyűjteni. Gyűjtőknek kedvezmény! — Teljes íótállás! — 10 drb rendelésnél 1 drb ingyen! — Lelkiismeretes kiszolgálás! Több ezer köszönőlevél és utánrendelés áll az érdeklődőknek rendelkezésükre.

Az egyik ur.

A.
F.
U.
R.
Cs.
A.

Ezt nem tudom, pedig sokat tudok! Tudom, hogy a
b. u. é. k. = boldog új évet kívánok.
t. i. = tudni illik.
ö. m. a. f. = ögye mög a fene. (Durbints
sógortól.) De ez: **A. F. U. R. Cs. A.**, mégis furesa,
mert nem értem.

A másik ur.

Pedig igen egyszerű. Van egy igazán jó néplap,
mely minden előfizetőjének ingyen küldi meg a
Szövetkezeti és Gazdasági Évkönyv-et. Azonkívül hirt
ad a hazai és külföldi eseményekről. Hetenként több
kép díszíti. Van benne jó tanács a gazda ügyes-
bajos dolgairól. Támogatja a szövetkezeti eszmét.
Közöl talányokat és a megfejtők között minden héten
egy szép regényt sorsol ki.

Az egyik ur. Hol kapható az a lap??

A másik ur. Látod, ez a furesa, hogy nem
tudod. Hát ez így van:

A Független Ujságot **R**endeld **Cs**ak **A**zonnal
mert előfizetési díja csekélység:

Egy évre 6 korona, félévre 3 korona.

Mutatványszámot ingyen küld a »Független
Ujság« kiadóhivatala, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

A.
F.
U.
R.
Cs.
A.

Harmath Lujza.

Lapunk mai számában egy kedves népies el-
beszélést közlünk a »Mulattató«-ban, melyet Harmath
Lujza irt. Életrajzi adatokat is kértünk az írónőtől,
hogy bemutathassuk lapunk olvasóinak, de ime, ezt
a kis levelet kaptuk válaszul:

Tisztelt Szerkesztő ur!

Életrajzi adatokat kér tőlem azon alkalomból,
hogy arcképemet beakarja mutatni kedves
olvasóinak.

Hát mit irjak, hogy úgy Ön, mint t. olvasói
meg legyenek elégedve?

Irjam, hogy születtem és élek? — Ez az
emberiség életrajza és nem csupán az enyém.
Vagy beszéljek tollam iránti mély szeretetemről,

HARMATH LUJZA.

melyben esetleg öndicsékvést fedezhetne fel
valaki?

Nem, édes Szerkesztő ur, nem beszélek eféle
hiábavalóságokról, mert lelkemből gyűlölöm a
mai modern reklám-hajhászatot. Ugy nem talál
reám, mint az egyszerű arató leányra a bársony-
köntös.

Azért kérem, csak egész egyszerűen írja
oda, hogy: egész életében kereste az ideált és
fel is találta a *népköltészetben*.

Igen, Szerkesztő ur, ezt szeretem a legjob-
ban, még pedig a székely népköltészetet.

Tisztelő hive

Harmath Lujza.

↔ **TÖRVÉNYKEZÉS.** ↔

A részeges feleség. Mille Benjámín bihar-udvari
földesgazdát részeges feleséggel verte meg az Isten.
Folyton a korcsmában ült s ha hazakerült, rend-
szerint elnadrágolta férje urát. A nyár egyik estéjén
ismét a korcsmában pálinkázott az asszony. Mikor
haza ment, zárva találta a ház ajtaját, kicsukta az
ura. Az ittas asszony egy darabig dörömbölt, mikor
pedig látta, hogy hiába dörömbölt, rágyújtotta urára

a házat. Szegény alig tudott az égő házból kimene-
külni. Ezért aztán az asszony a nagyvárad esküdt-
szék elé került, amely a minap tárgyalta az ügyet.
Az elnök megkérdezte a férjet:

— Hát aztán mióta vizzálykodnak maguk?

— Csak mostanában.

— Hogy érti, hogy mostanában?

— Hát csak — husz év óta.

Mikor aztán a vád- és védőbeszédék elhang-
zottak s az esküdtek visszavonultak, Mille Benjamin
szorongva kérdezte az elnököt:

— Hát aztán, ha felmentik az asszonyt, hazajön?

— Persze. Nyomban hazabocsátjuk.

— No hát akkor inkább elvállalom, hogy én
gyujtottam fel a házat és én maradok itt — mon-
dotta elkeseredve.

Aggodalma azonban alaptalan volt, mert az
esküdtek bünösnek mondták ki az asszonyt gyujto-
gatásban és e verdikt alapján a törvényszék hét évi
fegyházra ítélte.

A honvédelmi miniszter betegsége. Fejérváry hon-
védelmi miniszter állapotáról a műtét végrehajtása
óta egyre megnyugtatóbb híreket hallunk. Az orvosok
a miniszter teljes fölgyógyulását biztosra veszik, bár
a betegnek még huzamosabb ideig az ágyban kell
maradnia.

Pál fordulása. Január 25-én volt Pál fordulása
a naptár szerint. A régi öregek azt tartották, hogy
Pállal fordul egyet az idő is. Az idén ugyan nem
teljesedett be az öregek állítása, mert daczára annak,
hogy Pállal együtt megfordult a mult héten az idő
is, a hó leolvadt a szántóföldekről és a háztetőkről,
e héten ismét erősen fagyott s utána erősen havaz,
ugyhogy alig hihetünk a régi öregek jóra forduló
Páljában, mert bizony tél van, havazik erősen, a
minek örül a gazdaember, mert az őszi vetésnek
jólesik a fehér téli takaró.

Ellopott levéltár. Egy horvát lap azt írja, hogy
Zára város összes eredeti okmányait ellopták, me-
lyeknek értéke négy millió korona. Eltekintve az
óriási történelmi értéktől, valami nyolczszáz adóközség-
nek egészen új okmányokat is kell készíteni, ami
tetemesen megnöveli a lopásból származó kárt.

A népszámlálás. Budapest székesfőváros lakos-
sága a népszámlálás szerint 729.383 lélek, a miben
befoglaltatik a 16 ezer főnyi katonaság is. Buda-
pest után Szeged áll első helyen a lélekszám magas-
sága dolgában, 104 ezer lakossága van. Szabadkán
83 ezer. Debreczenben 75.963 a lakosság száma.

A czeglédiak ünnepe. Czegléd hazafias polgár-
sága kegyeletos ünnepet ült e hó 24-én. Ekkor volt
ugyanis 24-ik-évfordulója annak, hogy a czeglédi
százasküldöttség tagjai fölkeresték Turinban Kossuth
Lajost s úgy a város, mint az egész ország lakos-
sága nevében kérték, hogy jőjjön haza. A százas-

küldöttségnek ma már csak ötvennyolcz tagja él, de
mostani ünnepükön együtt volt velük a város összes
lakossága, együtt ünnepelt, együtt emlékezett velük
a nép a nagy idők legnagyobb alakjáról.

Most jelent meg Gyászkirály. Eredeti regény. Irta:
Péterfy Tamás. Ára 3 kor. Megrendelhető a «Buda-
pesti Hirlap» kiadóhivatalában, Budapestben. Péterfy-
nek ez már a tizedik könyve és a mi olvasóink any-
nyira ismerik az író, kitől a «Független Ujság» is
közölt regényt, hogy különösebb ajánlgatás nélkül
is, akinek szép és jó könyvre van szüksége, meg-
rendeli ezt az új könyvet.

Plébános a szuronyok közt. Csongrád város lakos-
ságát botránys eset tartja izgalomban. Hegyi Antal
róm. kath. plébános folyó hó 20-ára sajtóügyi tár-
gyalásra volt a kir. járásbirósághoz idézve. A kitűzött
10 órára azonban Hegyi — mivel nagy misét vég-
zett — pontosan nem jelenhetett meg, hanem csak
egy félórai késéssel jelentkezett Lauriciu Miklós tár-
gyaló albirónál. De az albiró nem vette fel ügyének
tárgyalását, mi Hegyinek tudtára adatván, elhagyta
tárgyaló termet. Másnap reggel 8 órakor Hegyi
misére ment kezében feszülettel. A templomajtóban
azonban két rendőr és három csendőr utját állotta s
mivel addig, míg miséjét el nem végzi, Hegyi nem
volt hajlandó őket a járásbirósághoz követni, illetőleg
az elővezetésnek engedelmeskedni, megragadták a
rendőrök és csendőrök és úgy vonszolták a térdig
érő sárban a tárgyaló biró elé. A lakosság ez eset
miatt rendkívül fel van háborodva.

Kossuth- és Andrássy-emléktáblák az iskolában.
Sátoralja-Ujhelyen, az ottani piarista főgimnázium
Hadady Géza tanár kezdesére elhatározta, hogy
Kossuth Lajos és Andrássy Gyula gróf emlékezetére
márványtáblát illeszt a gimnázium épületének falába.
Mind a két emléktáblát márczius 15-én lepezik le.

Czipészből tanító. Szeghegy bács megyei község-
ben nemrégiben meghalt az ev. egyházközség tani-
tója. Daczára annak, hogy ez az egyházközség egyike
a leggazdagabbaknak az egész megyében, mégis le-
szállították a tanító fizetését 350 forintra. Persze
erre a kocsisfizetésre nem akadt diplomás tanító, mire
kapta magát az egyházközség és a község czipészt
megválasztotta tanítónak. Az eset nagy megütközést
kelt az egész vidéken s bejelentették a zombori kir.
tanfelügyelőnek.

Disznóknak dobott gyermek. Órszentmiklós pest-
megyei községben az országuton papirba csomagolva
egy gyermekholttest maradványaira találtak. Hiányzott
a feje, egész teste, csak apró kezeiből s lábából egy-
egy darabka volt a papirosban. Eder Kálmán vizs-
gálóbíró azonnal megindította a nyomozást a hely-
színén s valószínűnek tartják, hogy a kis gyermek-
nek testét disznókkal etették meg, azután a megma-
radt testrészeket papirosba csomagolva dobták
ki az országutra, a hol megtalálták. A vizsgálat azt
is kiderítette, hogy a lelketlen anya nem órszentmik-
lósi, a gyermekholttest maradványait a vizsgálat félre-
vezetésére más községből hozták Órszentmiklósrá.

GAZDASÁGI DOLGOK.

A szőlő trágyázása.

A szőlő épügy megkívánja a tápanyagok visszapótlását, mint bármely szántóföldi növény, és jó termést a szőlőből is csak akkor nyerhetünk, ha van a szőlőnek miből táplálkozni.

A szőlőnek legjobb trágyája az istállótrágya, mert ez azon anyag, a melylyel nemesak mindazon táplálékot adjuk meg, a mit a szőlő igényel, hanem egyuttal azt is, a melylyel a talaj tulajdonságait, nevezetesen szerkezetét, légátjárhatóságát, vízfoghatóságát stb. javítjuk. De nem minden istállótrágya egyaránt alkalmas a most jelzett kívánalmak betöltésére. Függ az istállótrágya értéke attól, hogy minő takarmányozásban részesítjük állatjainkat, minő az az alom, a melyet az istállóban felhasználunk, s minő kezelésben részesül a trágya a telepen.

Ha új szőlő létesítéséről van szó, s a beültetendő talaj szegény, tanácsos leendő már forgatáskor trágyázni, hogy ezáltal a föld a trágyával lehetőleg gondosan összekevertessék. Két holdanként ilyen esetben 200—400 métermázsát, vagyis 20—40 szekér trágyát használunk fel és pedig humuszszegény, kőtöttebb talajon friss állapotban, házi állatjaink trágyájának keverékét, humuszdús talajra pedig, éretelebb állapotban. A mennyiben szarvasmarha-trágya rendelkezésünkre nem állana, hanem csakis a hevesebb természetű ló- és juhtrágya, ugy ezeket mivel tulbuja növekedést idéznek elő, ezélszerűbb esekélyebb mennyiségben, s lehetőleg foszfortartalmu mütrágyák hozzáadásával használni.

Már meglevő, de fiatal, s még nem termő ültetvények trágyázása a kiültetést követő harmadik év tavaszán kezdődik és pedig akként, hogy a tőke körül, attól 25—30 centiméter távolságban, ugyanilyen széles, gyűrűalakú s mintegy egy láb mélységű árkot ássunk, s abba tőkénként 2—3 kg. trágyát szórván bele, azt beföldeljük. Az alkalmazandó trágya mennyiségét ahhoz szabjuk, hogy hány esztendőnként akarjuk a trágyázást ismételni; pl. ha minden negyedik évben, akkor számítunk 150—200 métermázsát; — de befolyást gyakorol az alkalmazandó trágya mennyiségére az is, hogy mennyiségre, vagy minőségre dolgozunk-e?

Idősebb s már teljes termőerőben levő ültetvényeknél a trágyát a föld területén teregetjük el egyenletesen, ugy azonban, hogy a tőke körül, mintegy 20 cm. átmérőben, trágya ne kerüljön. Időpontul legalkalmasabb erre a nyitás megkezdése előtti idő, a midőn is az elteretett trágyára reányítunk s így a trágyát jól elföldelhetjük.

A Bráhma tyuk.

Egy igen tetszetős, nemes tyukot mutatunk be mellékelt képünkön olvasóinknak. A *Bráhma* ez, mely eredetileg Ázsiából származik, honnan először is Amerikába s innen Európába, Németország és így hazánkba is került. Tollazatuk a Bráhmáknak többnyire tiszta ezüst fehér, de azért sötét színben is fordulnak elő.

Míthogy a Bráhma tyuk nagy testű, zömök, egész alakja széles és mély, hustermelésre nagyon kifizeti magát a tenyésztése. Egy 1½ éves kakas pl. leölve 5250 gramm szokott lenni, a miből levonva a

A Bráhma tyuk.

nem használható részeket, a tollak, belek, vér stbít, tisztított állapotban 4550 grammot nyom. A csontja 800 gramm és így a tiszta hus 3750 gramm, azaz 3¾ kg. Ezek az adatok is eléggé bizonyítják a Bráhma gazdasági értékét.

Keresztezési ezélokra szintén felhasználható e tyukféle, s így mint tojó is kiváló, különösen fiatalabb korában.

A táplálék befolyása a tejelésre.

A tápszerek különfélesége a tej minőségére lényeges befolyással van. Tudjuk, hogy a tavaszi s nyári tej tartalmasabb, izleteseb a télinél s hogy a tavaszi vaj finomabb, izletesebb a téli vajnál.

Takarmánykeverékek etetésénél 500 kg. élő-sulyra számított táplálékban 6—8 kg. száraz szálas

takarmánynak (szénának, szalmának) kell lennie, mert az ebben levő nyers rost idézi elő az emésztő szervekben azon izgatást, mely az emésztés rendes lefolyásához megkívántatik. Áll az főleg akkor, ha vizenyős anyagokat etetünk nagyobb mértékben. Gumós- s gyökönvények, szeszmoslék stb. nagy mértékben való etetése mellett a tej higabb lesz s ezenkívül a tejnek rossz mellékizt kölesönöznek; a vaj kiválása hosszabb idő múlva következik be.

Hizlaló takarmány a tej elválasztására kedvezőtlenül hat s az így nevelt borjúk rossz tejelő tehenekké lesznek.

A tejtermelésre befolyással van még a sózás, az itatás s az állatok gondozása is. A sózás legcélszerűbb módja az, hogy kősót téve a tehenek elé, annak felvételét tetszésükre bizzuk. Ivóviznek legjobb a friss kutviz, oly hőmérsékkel, minővel a víz a kutban bír. Itatásnál mindig frissen kell meríteni a vizet, főleg télen, mert a vályuban levő víz nagyon lehüti az állatok gyomrát s emésztési bántalmakat okoz. Rothadó anyagokkal telt pocsolyák vize növeli a betegségre való hajlandóságot a járványos betegségeket idézhet elő.

A szelid bánásmód, az állatoknak s az istállónak tisztántartása, az etetés s tisztogatás idejének pontos betartása nagyon kedvező hatással vannak a tejelésre; ez irányban elkövetett visszasságok a tej mennyiségét tetemesen apasztják.

Mike János.

Vegyesek.

Szer tetvek ellen. Az állatok tetvei ellen jó szer a petroleum, tízszer annyi vízzel összekeverve. Ha ezzel mosogatjuk, kengetjük az állat tetves részeit, hamarosan elpusztulnak a férgek. Az állatok a rendetlen, piszkos tartástól szoktak megtetvesedni. Ezért nem elég a férgeket elpusztítani, hanem tisztán is kell tartani, hogy újra meg ne tetvesedjenek.

MULATTATÓ.

Tavaszi napsugár.

— A székely népelethől. —

Irta: **Harmath Lujza.**

Zsupsz!...

Az a tojás, ami az eresz aljáról a Lidike fejére

esett, nem volt nagyobb egy esőpetnyi diónál s mégis akkora ijedelmet okozott, hogy megérte volna a templomtornyát. A manó vinne is el, amennyi galambtojás van a világon, ha nem tud rá vigyázni, kinek szerencséje adta! Már ki is látott ilyen!...

Lidike templombakészül, szép ujdonat új kendő van a fején, melyet vásárfiában kapott a keresztanyjától és ime, azok az ostoba galambok olyan megbocsáthatatlan hibát követtek el rajta, hogy még Lidikénél erősebb lelkületű emberi lényt is megrikkítottak volna.

Mert nagy dolog az! Most már

ott lehet templom, új pap beköszöntő, délután táncz, ha nem mehet az ember mindezekbe új keskenyövel, melyért mindje irigyelné.

Lidi előbb megijedt, majd haragosan nézett a háztetőre, hol röpkedve, zúgva-búgva folyt a létért való galambtusa, míg egyszer csak eltört a cserép és keserves zokogásban tört ki.

S így zokogva-szepegve szól be a pitvarba anyjához:

— Ides!

De a másik perczen már nem halja az aggódó anyai szót, figyelmét valami egyéb köti le.

Az a hófehér galambpár ott az eresz alján édes csók közepett ünnepli az örök törvény tavaszi ébro-

LEGYAZ ENYÉM!...

dését s Lidike keserves könnyeit, a tojást, új kendőt s mindent elfeledve, mosolyogni kezd.

Oh, te változó leányszív! Ime, csak most siratja tönkrement új keszkenyőjét s lelkébe máris esodálatos béke, édes megnyugvás szállt s úgy érzi, hogy azért a hófehér párért a többire sem haragszik oly erősen.

Tudja Isten, úgy el tudná nézni világvégezetéig s szinte megijed, mikor valaki a szomszédék sövénye mellől megszólal:

- Nem jössz templomba, Lidike?
- Én bizony mennék, de — — —
- Tán valami bajod van?
- De mekkora! Azok a galambok...
- A galambok?... Hát mi a manó történt a galambokkal?

— Jaj, el se mondom, Sándor.

— Nem-e... No, néztek oda! Tán kidőlt a világ a sarkából, vagy mi?

— A világ nem épen, de az új keszkenyőm.

— Baja esett?

— De mekkora?

— Ne mond. A galambok:

— Azok meg a tojás.

— Enyje de kár. De a tánczba csak eljössz!

— Ugy má' jó. Isten áldjon.

Elhallgattak. A legény egyet rántott panyókára vetett mandliján s a templom felé vette útját, Lidike meg ott maradt az udvaron s olyan esodálatos érzés áradt lelkére, mintha a viruló tavasz minden nap-sugara ott ütötte volna fel tanyáját...

A természetben is tavasz kezdete volt. A nap aranyfénye átsugárzott a sötétzöld lombokon s a bomladozó virágrügy lehellete mámorítóan szállongott a tiszta levegőben. Minden kis fűszál, minden kis virág egy-egy fényes sugarat igyekezett lefoglalni magának és dalolva szökdicselt a kis ökörszem a bokrok ágain. Még a kis piroshátú szent János bogárkák is a fák tövére ültek sütkérezni s a rigó fütyülve szállt egyik fáról a másikra, míg itt-ott egy-egy tarka lepke libbent végig a fényes levegőn.

Egyszer csak e fönséges harmoniába bele szólt a tavasz kedves hirnöke a kakuk madár s ez aztán egészen magához térítette Lidikét.

Elfelejtette a szomorú keszkenyő történetét, a galambokat, új papot s vidáman szólt oda:

— Kakuk madár, hány esztendeig élek?

Számlál, számlál s végit nem éri, már a jó öreg nanyónál is vénebb s még mind ígér az a bőkezű madár.

— Elég, elég! — S vidáman nevet Lidike. Már nem is haragszik a galambokra, tán nem is haragudott rájuk, csak úgy ni!... Igaz, hogy a templomozásnak vége, igaz, hogy az új pap első beszédjét nem hallhatta, de olyan jól mulatott. Aztán majd kárpótolja magát a délutáni tánczozal.

S alig várja a délutánt és Isten tudná meg-

mondani hányadikszor nézi meg magát a tenyér-nagyságu tükörben, melyet hasonló alkalmakra ott rejteget a ládafiában.

Édes anyja nem is állja meg szó nélkül, szinte haragosan szólongatja:

— Mi az ördög bajod van azzal a ládával, tán a Dárius kincsét rejtegeted?

— Hát csak izé...

— Ugy, ugy! A mostani leányok örökké csak hiábavalóskodnak. Csak tavaj vettél első Urvacsorát, már is futsz a legények után. Egyébre nincs gondod csak a legények, a táncz, a puccezőlódás.

S talán vége-hossza nem lesz a sok hiábavalóságnak, ha a templomból jövő barátnék be nem kiáltanak az ablakon:

— Lidike, huzza má' Peti!

Hát ki itéli el Lidit, hogy még köszönni is elfelejtett anyjának, oly sebesen térült ki az ajtón. Istenem, hiszen ide hallzik a vidám muzsikaszó a Nyárád partról, hol a malom előtt mulat az ifjuság.

Ott van apraja s nagyja s foly a »vármegyes« »endelgős« és »cifra« lelkesen, míg egy-egy legény széles jókedvében közibe kurjant: »Rajta lábom járd ki most, nem paranesol senki most«.

Kopog a hegyes sarku eszima, libben a bőránczu tászlis fersing, hófehér ingváll s kipirulnak az egészségtől duzzadó arcok.

Lidike Sándorral járja, a szomszédék fiával s oly gyönyörűen aprózzák, hogy az angyalok is megirigyelnék tőlük.

S a tavasz aranyos napfénye ráveti éltető fényét a kipirult arcokra és belopózkodik a fogékony lelkekbe.

És ott nagy riadalmat okoz e néhány szó:

— Tudod-e Lidike, hogy tegnap bevettek katonának?

— Ne mond!

— Igaz a. Három esztendőre visznek.

S vége van a jókedvnek. A csipkés zsebrendő mindegyre valami porszemet vagy mit törül ki az elborult szemből... s a nóta mintha egyre szomorubb...

Üres lett a mező, hangtalan a fák lombja, melyet minden szellőlibbenés gyérebbé tesz és zörög a száraz avar a léptek alatt. Fecske madár, gólya madár új hazába indult, a sárguló erdőkből alá szállt a faluba a kis czinke, a zöldbegyű esiz, nem lehet letagadni az ősz jöttét.

Itt van a katonaillesítés ideje. Tegnap estétől fogva foly a bucsuzás a koresmában s csak a fenvaló Isten tudná megmondani, hány-szor kukucskáltak be a leányok az ablakon, könnyező szemekkel, szorongó szívvel hallgatva a nótát, mely csak azon frissében termett a legények ajkán:

Elvisznek már engemet katonának,
Épen rám van szüksége a királynak,
Itt hagyom a falumat, meg anyámat,
Hej, csak magammal vihetném babámat!

A virradattal kikerül a muzsikaszó az utcára,
a bíró sietteti a pityókos legényeket, mert messzi a város. Jó lesz mielőbb indulni, mert ő a felelős érte.

De hallgatnak is azok most rája! Mindenik a maga mámoros feje után indul s csak ott állanak meg a leveles kapukban, hol a lányok kisírt szemmel várnak rájuk.

És mondják fájó szívvél:

- Ugy-e, megvársz hűséggel?
- Meg. Isten engem úgy segítjen.
- Iszen csak három esztendő, nem a világ!

Nem a világ!... Ha szerettél valaha tisztán,
híven, érző szived egész melegével, úgy felbírod
fogni, hogy mily végtelen ür, mily végtelen lemond-

Lidike, amint naponta behordja a friss tejet a közeli városba, el-elnézi a lábuk nyomát, majd mikor a szél lassankint elhordja, el-elgondolkozik, mintha valami tervet örölné fejében.

Egy napon aztán halkán, szégyenlősen szólítja meg a postást, kinek nap-napután annyi rengeteg levelet lát a kezében.

— Instálom, postás ténstur, hogy ad egy levelet?

— Kit hogy! — felel amez nevetve a naiv kérdésre.

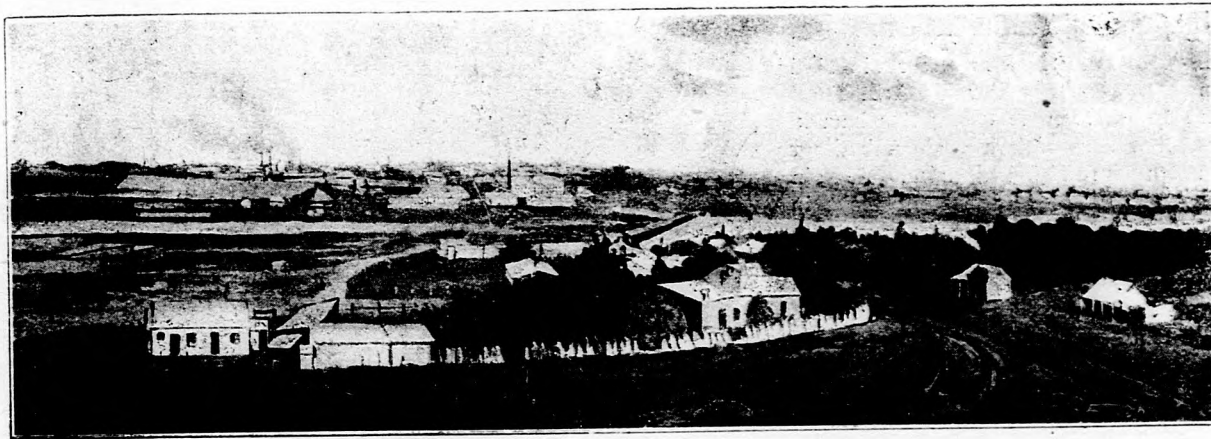
Lidi rá bök ujjával egy szép rózsaszín levélre.

— Hát ezt, instálom.

— Ennek öt krajczár az ára.

— Öt krajczárt bajosan lehet kispórolni a tejből, de erősen vágyik rá. Valahogy csak kikerül s nagy elhatározással mondja: Megveszem.

A postás nevetve szól: Az nem eladó, de valahogy segítünk a bajon. Mond, minek kell neked az a levél?

A JOHANNESBURGI ARANYTELEPEK.

dás van ez egyszerű szóban: elválás. Elválni évekre attól, kit szivünk minden dobbanásával szeretünk, ki nélkül nem is képzelünk életet, boldogságot — nemde rettenetes?

Nem a világ!... Majd meglátjátok, mily lomha járással tipeg előre az idő, ha lessük futását. Gonosz egy maszat, nem ügyeli az emberek sovárgását.

A leveles kapukból kihallatszik a zokogás, melyet vigasztalóul egy-egy esők követ. Három esztendő nem a világ! A legények elég jól tartják magukat, nem akarnak bus képet mutatni, katonának szégyen a pityergés, de annál többet sirnak a leányok.

Hanem a bíró azért lehozva a menyboltnak minden csillagát, amíg utra tereli őket. Nincs kivel beszélni. Végre egyet gondol (s ez volt a legokosabb tőle) felhívja az egész falut, hogy kísérik a határig a fiukat.

Igy aztán megy a dolog. Danolva, sirva, kacagva sóhajtván érnek ki a faluból s isten tudná megmondani, hogy hol szakadnak el egymástól.

— Elküldeném valakinek Gyula-Fehérvárra.
— Aha! Értem! Szeretőd van ott?
— Nem, nincs, — felel a leány hajátövéig elpirulva, — hanem izé... no tudja a ténstur, a bátyám.

— Értem, a *bátyád*. No jól van, segítetek rajtad. Ezek nem eladók, mert mindnek van gazdája, hanem irok egyet a te nevedben. Jó lesz?

— Jaj de jó lesz, de megköszönném! Ha megborjuzik a Riska, egy liter tejet hozok érte.

No, no, nem adom olyan drágán, csak öt krajczárt fizetsz. S táskájából egy levélpapírt vesz ki. — Nos, mit írjak a *bátyádnak*?

Lidi repeső szívvél, tűzben égő arczczal diktálja.

— Ezen levelem adassék Virág Sándor kedves...

— Nos? Tovább.

— Bá-tyám-nak a szép honvédeknél, a 62-ik ezredben.

— Tovább.

— Istáld meg szépen a jó királyt Sándor, hogy cresszen má' haza. Mond meg, hogy én üzentetöm, hogy erőssen sok az a három esztendő. A milyen

jó embernek mondják a királyt, meg fogja tudom hallgatni a kérésemet, mert ha nem, hát megreped a szívem.

A postás mosolyogva veti egymás mellé a betűket és csak úgy félszeggel pislog a mindjobban belé melegedő leányra.

— Hát még mit irjak?

— Hogy hát nagyon, de nagyon szeretném látni . . . meg . . .

— Meg, hogy tiszteled és ezerszer csókolod a te kedves *bátyádat*. Mi? Jó lesz.

— Hát iszen látom, a ténsur jobban tudja.

— Persze, hogy jobban.

Meg van a levél, leragasztja s Lidi repeső szívvel fizeti le az öt krajczárt s mihelyt haza ér nagy titokban (hogy csak a fél falu tudja) beszéli el leány pajtásainak, hogy ő milyen szép levelet vett a postás tensurtól és elküldte Gyula-Fehérvárra Sándornak.

És mikor jó magaviselet következtében egy évvel csakugyan hamarabb eresztették haza Sándort a katonaságból, Lidi szentül meg volt győződve, hogy a jó király meghallgatta kérését s azért engedett el egy évet Sándornak.

El is határozta, hogy a jó postás ténsurt meghívja a lakodalmaikra.

KIS-SZÉKELY PUSZTULÁSA.

— REGÉNY. —

(6)

Irta: **Péteri Tamás**

(Folytatás.)

II. FEJEZET.

Paraszt-szerelem.

A kis-székelyi malomházban zakatolva forognak a vizimalom-kerekek. Balog Izra maga van a soron. Derék szál legény. Csak úgy bámulják az elül-hátul kötött katrinczás (kötény) oláh fáták (fáta = leány), hogy szinte felfalnák a szép székely legényt.

Szóba is állanak vele, de kevés a legénynek az oláh tudománya, alig egynehány szó, azt is, mint legszükségesebbet, itt tanulta. Ő nem tehet róla, ha nem tudnak magyarul az oláh fáták?!

Suttognak, nevetnek a malomba járó leányok. Komoly, fürkésző szemekkel néznek szét az oláh asszonyok. S gyakran lehet hallani a férfiak szájából az »ungur« szót, ami oláhuul magyart jelent, de a kiejtése után olyan formán tesznek, mintha káromkodnának. Így telik el a nap a forgó malomkerekek szüntelen zakatolása mellett.

Alkonyatkor egy barna, majdnem karsunak mondható, de erős testalkatu székely leány áll ki a lakószoba ajtajába. Fekete haja a feje körül van fonva s mint egy sötét koszoru disziti érdekes arezát. Sötét szemei villognak a félhomályban, mintha megakarná vele világítani az alkonyt. . . Megjelenése olyan ellentét az itten terécselő oláh leányok között, akár a fenyvesben a leánder fa.

— Izra! Izra! — kiált le hívogatólag az ajtóból.

— Itt vagyok testvér!

— Jöhetsz vacsorálni?

— Nem hagyhatom el a helyemet. Majd kijösz engemet föl váltani. Vacsorálatok.

— En nem vagyok éhes, — folytatja a leány kedves érezes hangon és lejön a lakószobába vezető lépcsőkön a malomházba, hogy biztassa a bátyját.

— Előbb te menj vacsorálni, testvér. Majd kimerem én ezt a lisztet.

— De, édes Eszter! — szabadkozik a legény, — most te egyél édes apámmal. Legalább ennyi előnyöd legyen.

— Atyám vár. Siess! — folytatja a leány jóakarólag és kiveszi kezéből a merőlapátot.

A legény bemegy, ott hagyva a lisztkimerést a hugára, aki nyomban hozzálát a munkához, hanem az ilyen dolog nehezen megy ám segítség nélkül.

Egy esinos oláh leány tartotta a zsákot, ki nagyot sóhajtvá, hosszasan nézett a távozó székely

„Nem jól tartod, édes!”

legény után, aztán az ajtóra bámult, a hol az bement . . .

— Nem jól tartod, édes! — szolítja meg ropogós magyarsággal Eszter az oláh leányt, aki elgondolkozva, meg Izra után bámulva, ferdén fogta a zsákot.

— Ne haragudj, édes. Elgondolkoztam, — felelt az oláh leány tiszta magyarsággal, de halkán, hogy mások meg ne hallják.

— Te tudsz magyarul? — fordult hozzá Eszter örömmel.

— Csitt, el ne árulj! — figyelmezteté az oláh leány Esztert. Sokan vannak, sokan figyelnek reánk. Nem akarom, hogy tudjanak róla.

— Hol lakol? Mikor jösz hozzám? — kérdezte Eszter bizalmasan.

— Még ma megakarlak látogatni, mert igen fontos mondani valóim vannak. Egy órája, hogy leslek tégedet, de nem mehettem be ezek előtt hozzád, hogy meg ne lássanak. . .

— Azért tartottad a zsákot Izrának?

A leány elpirul. Szemei lánggal látszottak égni

a tüztől. Ezt a kérdést restelte és úgy fordult a garad felé, hogy a barátnéi ne láthassák az arcát.

— Nincs miért elpirulj! — biztatta Eszter, — hiszen Izrának még többen is tartanak a zsákot örömmel!

— De senkisésem olyan szívesen, mint én! — felelt a leány határozottsággal és szavait arcának ragyogása kísérte.

Eszternek tetszett ez a leány. Nem találta olyan közönségesnek, mint a többi társnőit már csak azért sem, mert tudott magyarul. Bizalmasan sugta meg neki:

— Ha kijött Izra, kerülj a kiskert felé. Én az ajtóban várni foglak. Értetted?...

— Igen, igen! — vizonozta sugva, de látható örömmel az oláh leány.

Aközbe megtelt a zsák liszttel s az oláh leány oly könnyedén rázta meg örömeiben, mintha csak tollal volna töltve. Eszter jól végig nézett az erős oláh fátán s úgy találta, hogy nemcsak esinosabb, de a legerősebb is a többi elől-hátul katrinezás társai között.

Nemsokára kijött Izra is, de ekkor már nem volt ott a zsáktartó leány, hanem egy szálás oláh legény segített a liszt kimérésnél. Izra megszólította a legényt, úgy amint birt beszélni a nyelvén, de magyar szavakkal is kisegítette közbe, hogy gondolatát tolmácsolhassa.

— Milyen jól érted a zsákfogást!

— Hát igen, — válaszolt a legény alig törve a magyar szavakat.

— Hol tanultad?

— Molnár vagyok, — felelte a szálás legény.

— Nem állnál be hozzánk?

— Bukurosz! (Szívesen, örömmel.)

Az alku nagyon gyorsan ment. Izra megadta éppen azt, amit kért. A legénynek pedig nagy kedve vala a szolgálathoz.

— Hogy hívnak? — tudakolta Izra.

— Vunturár Tódor.

— Nem vagy éhes? Messzi utról jöttél, amint látszik.

— Majd később! Előbb dolgozom!

És folytatta a dolgot. Ugy találta magát az új molnárlegény, mintha ott született volna, mintha mindig ott lakott volna. Izrának is feltűnt, hogy a malomba járó oláh népek mind ősmerek a távolvidéki legényt, azonban később megtudta, hogy az előttük ott lakott oláh malommesternél volt huzamosabb ideig szolgálatban. Ennek halála után hazament a falujába látogatni, de ismét visszajött és ime, kedvezett a szerencse. Balogék igen örvendettek a gyakorlott kezü, alkalmas segítségnek.

(Folyt. köv.)

Képeinkhez.

Légy az enyém!... Lakodalmat muzsikált véggi a móre s olyan részegen indult haza a szomszéd-faluba, mint a tök. Hanem a hűvös idő hamar kiszívta belőle a szeszt. Az erdön füttyörészve haladott keresztül. A hegedűje a hóna alatt. Hát egyszer csak kiugrik egy nyul az utra s bámulni kezdi azt a füttyörésző mórét, mert bizony olyan részeges arca van, hogy még a nyul is megbámulhatta. Nézi-nézi a cigány a nyulat, aztán azt gondolja, hogy milyen jó volna haza vinni peesenyének, jó babérlevelesen, savanyu lére készítve... Amint így gondolkozik, hát azt mondja a bolondos kis nyulnak: légy az enyém!

No, ezen a bolondos eseten mindenki kaczaghat, ha a képre pillant.

A johannesburgi aranytelepek. A Dél-Afrikában egy év óta folyó angol-bur háboru pár hét előtt nagy fordulatot vett. A megtámadott burok, kiknek két országát: Transzvál és Oránzs államokat Angolország bekebelezte, most újra keményen verik ellenségeiket. A vasutakat szétrombolták, hogy élelmet és hadiszert ne kaphasson az ellenség, sőt mult héten a johannesburgi világhírű aranytelepek bányáit is megrongálták. A nagy gépeket elpusztították, hogy ezáltal a szabadságuk érdekében közbenjárásra bírják az európai hatalmakat, mert tudni kell, hogy a bányarészvények német, francia stb. kezekben vannak és így a kár erősen sújtja az igazságtalan harczot oly közömbösen néző európai államokat. Az eddigi kár 4 millió korona. Mai képünkön a johannesburgi aranytelepeknek egy részletét mutatjuk be.

Számrejtvény.

Barczy Andrásról.

4	5	6
7	8	9
10	11	12

Ezeket a számokat úgy kell összeállítani, hogy azokat jobbról balra vagy felülről lefelé összeadva, 24-et tegyenek ki.

A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni. Megfejtési határidő február hó 9.

A „Független Ujság” 4. számában közölt talány megfejtése:

Farsang.

Helyesen fejtették meg: Oláh Sarolta, Dózsa Juliska, Antalik Gizella, Horváth Sára, Prévits Róza, Kövály Jánosné, Kovács Péter, Györke Gergely, Lepény Mihály, Antal Mihály, Sényi János, Farsang Mihály, Baráth János, Bede Ferencz, Kelemen János, Balázs János, Gál Károly, Buzi Balázs, Nagy Lajos, Szathmáry Sándor, Buró Sámuel, Keresztyén Gábor, Spisák József, Nagy Vendel, Cseh József, Mihály Sándor, ifj. Papp Lajos, Leb Bernát, Kádi János, D. Nagy János, Bodnár Nagy Mihály, Bodnár Imre, Baska István, Nagy János, Dren Gábor, Csaplár Sándor, Takátsi Imre, Szabó Ferencz, J. János, Barczy András, Mészáros József, Zádovszky István, Szüts Lajos, »Uj-kigyósi kath. olv.-kör«, »Kabai függ. olv.-kör«.

A sorshuzásnál Farsang Mihály 15a sz. pályáór (Pöserdő, Lakitelek) neve jött ki elsőnek, kinek a kitűzött jutalomdíj gyanánt Péterfi Tamás »Közös sors« című eredeti székelly regényét küldöttük meg.

LEVELES-SZEKRÉNY.

Sz. F. urnak, S z t - G y ö r g y v ö l g y. Nagyon bajos tanácsot adni az Önök között felmerült örökösödési pörben, annál kevésbé, mert hisz itt már hatósági beavatkozás is történt. Semmiféle jó tanács sem fordíthat az ügyön. Csak annyit mondhatunk az előadottak után, hogy önhatalmulag senki sincs jogosítva az ingatlan valamely részét birtokba venni. Ha ezt az illető mégis megtette, úgy pör útján lehet követelni rajta a termésnek, esetleg a levágott fának megfelelő részét. — **Pilissy István** urnak. Az ujságot leragasztani nem lehet, de tessék tudomásunkra hozni, ha valamikor későbbben (nem vasárnap) kapja meg az ujságot, hivatkozva a napra s az illető elkészett számra; mi aztán bejelentjük a dolgot a posta-igazgatóságnak s az majd megint a helybeli postahivatalt, hogy rendesen kézbesítsen. — **Szabó Ferencz** urnak. A kérdéses ügyben az ügyvéd teljesen helyesen járt el.

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

BUDAPEST, Váci-körút 32. szám.

ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült
gőzcseplő készleteit, szalmakazalóit,

Millennium

legújabb szerkezetű

566

**fűkaszáló-, marokrakó-
és kévekötő aratógépeit,**

továbbá: a szab. osztr.-magyar államvasutársaság resiczai mezőgazdasági gépgyárában készült 4 lóercjű gőzcseplő-készleteit, Sack-rendszerű, aczélöntésű ekéfével ellátott ekéit és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

Kurcz Lipót és Társa

photozinkografiai műintézete

BUDAPEST, VIII., Szentkirály-utca 13.

Készíti:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

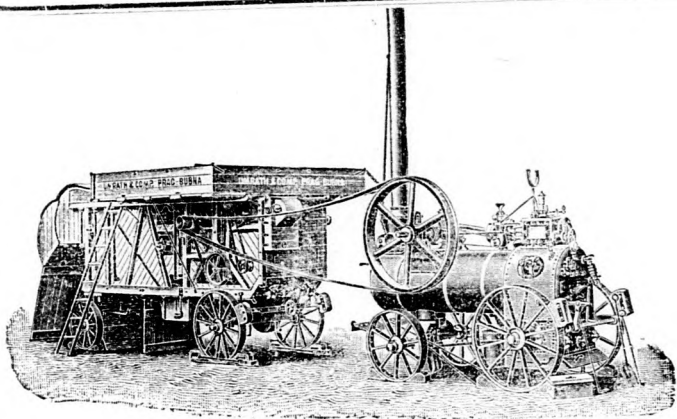
Clichéket

Chemigrafia, chromotypia, photo-, (auto)-
typia, fametszet stb. útján.

Térképek, tervezetek, alaprajzok

photolithografailag legszebben és legolcsóbban sokszorosítottak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

UMRÁTH és TÁRSA

mezőgazdasági gépgyárosok,

Budapesten, V., Váci-körút 60. sz.

Kedvező árak és fizetési feltételek mellett szállítanak ki
tűzően működő és több fontos újítással bíró

**GŐZCSÉPLŐKÉSZLETEKET,
valamint**

KAZALÓZÓKAT

minden nagyságban, a legmesszebbmenő jót-
állás mellett.

Ugyanott egyetemes és többvasu ekék, bor-
nák, hengerek, trieurók, vetőgépek, kaszáló-
és aratógépek, lógereblyék, járgányos cséplő-
készletek, rosták, kukorica-morzsolók,
szecskaavágók, répavágók, darálóok,
takarmányfőző- és füllesztő-készülékek,

kút- és trágyalé-szivattyúk, szőlőzúzók és
borsajtók stb. rendkívüli nagy választékban, a legjobb
szerkezetben, olcsó árakon beszerezhetők.

Képes árjegyzék összes gazdasági gépekről kívánatra ingyen
és bérmentve küldetik.

Ipari mozgonyok 100 lóerőig.

HIRDETÉSEK

FELVÉTELNEK

A KIADÓHIVATALBAN

BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 25.

1899. évi forgalom: 26,480 bál.

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség

figyelmét

a budapesti

gyapju-aukceziókra

melyek az év folyamán több sorozatban, ne-
vezetesen július és szeptember hónapokban
tartatnak meg.

Az aukceziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Buda-
pest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények
a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkezdményben,
valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket
elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. S. Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

Gőzekéket, Gőz-utihengereket és Gőz-utimozdonyokat

a legökölteesebb szerkezettel a legolcsóbb árak mellett szállít

John Fowler & Co.

Telefon 92-50. Budapest-Kelenföld, a vasútállomással szemben,

hol is épített új telepükön gőzeke szerkezeteiről tárlatot rendeztek be. Ugyanott teljesen berendezett tartalékrész raktárt és javítóműhelyt tartanak fenn.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

Egyszerre megrendelve a 6 munka ára 8 kor.

Gazdáknak fontos!
HREBLAY EMIL
állattenyésztési m. kir. felügyelő GÖDÖLLŐ.
MUNKÁI:

Baromfi hizlalás	1 kor. 50 fill.
Baromfi tenyésztésre vonatkozó tudnivalók	1 kor.
Tyuktenyésztés	2 kor.
Lúd és kaesa tenyésztés	2 kor.
Pulyka tenyésztés	1 kor. 60 fill.
Baromfi és tojás értékesítő szövetkezetekről	1 kor. 60 fill.

Megrendelhetők a szerzőnél, legegyszerűbben a pénz előleges beküldése mellett.

Egyszerre megrendelve a 6 munka ára 8 kor.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, V., Mária Valéria-utca 10. szám (Thonet udvar)
az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
ugy is mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége
erkölcsi támogatásával

ALAKULT: 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulása	400,000 kor.
Alapítványok és üzletrészekben	1,200,000 kor.
Összesen	1,600,000 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen.

Az üzlet eredményében a biztosított tagok a díjarányában részesülnek. Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők közvetítésével és felvilágosítással és nyomtatványokkal minden irányban készséggel szolgál

az igazgatóság

Szuperfoszfátot, kénsavas-kálit, kénsavas-ammont,

Kovasavas-kálit, (dohánytrágyázásra)

Chilisaletromot, Kainitot,

40°-os kálitrágyasót

és egyéb műtrágyaféléket elismert kitünő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA“

műtrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.

